

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ МИСТЕЦТВ**

**УКРАЇНА І СВІТ:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ
У СФЕРІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

**МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
18–19 КВІТНЯ 2018 р.**

**Зареєстровано Інститутом модернізації змісту освіти МОН України
Лист від 15.01.2018 р. № 22.1/10-67**

КИЇВ 2018

47	<i>Погорелова Інна</i>	<i>Відносини України з новими індустріальними країнами на сучасному етапі: основні факти та тенденції</i>	92
54	<i>Семчинський Костянтин</i>	<i>Заморожені конфлікти на пострадянському просторі: перспективи врегулювання і розбудови миру</i>	96
58	<i>Слюсаренко Ірина</i>	<i>Україна у міжнародних безпекових рейтингах 2014–2017 рр.: тенденції динаміки</i>	100
61	<i>Сободар Олександр</i>	<i>Становлення Українсько-Люксембурзьких відносин у перші роки незалежності України</i>	105
66	<i>Солошенко Наталія</i>	<i>Чорнобильська проблема в міжнародному вимірі</i>	108
71	<i>Шевченко Марина</i>	<i>Чинники формування сучасної культурної політики в Україні</i>	112
КУЛЬТУРНА ДИПЛОМАТІЯ ТА МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО В СФЕРІ ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ			
75	<i>Андрес Ганна</i>	<i>Ефективна реституція культурних цінностей та її залежність від освіти. Міжнародний приклад та українська практика</i>	116
79	<i>Вечерський Віктор</i>	<i>Актуальні питання взаємодії України з комітетом всесвітньої спадщини ЮНЕСКО</i>	120
82	<i>Гринюк Марія</i>	<i>Косівська (гуцульська) кераміка в міжнародному культурно-мистецькому просторі</i>	124
88	<i>Кочубей Миколай</i>	<i>Символізм Юхима Михайліва у європейському художньому процесі</i>	129

Слюсаренко Ірина
кандидат історичних наук, доцент,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
Київ, Україна

РАЙОНА В МІЖНАРОДНИХ БЕЗПЕКОВИХ РЕЙТИНГАХ 2014–2017 рр.: ТЕНДЕНЦІЇ ДИНАМІКИ

Одним з чинників ефективності міжнародної безпеки є внутрішнє становище держави та раціональне використання нею власного потенціалу для реалізації зовнішньополітичних національних інтересів. Глобальні рейтинги, в сучасному дискурсі займають все більшу роль, дозволяють відстежувати тенденції ефективності розвитку держави в динаміці, а також в порівнянні з логічними учасниками міжнародних відносин.

Міжнародні рейтинги як фактори позиціонування сучасних держав у сферах міжнародної безпеки проаналізував О. Ю. Гребінченко. Він визначив, що міжнародні рейтинги «незважаючи на їхні недоліки, абстрактність та нечіткість результатів, є впливовою складовою міжнародних політичних комунікацій, важливим ресурсом та об'єктом зовнішньополітичної діяльності, інструментом формування іміджу держав у вимірах міжнародної безпеки, а також чинником «віртуалізації» простору міжнародних відносин в умовах функціонування глобального інформаційного суспільства» [1].

Качинський А. Б. вважає, що міжнародні індекси не можуть бути використані для оцінки стану національної безпеки, оскільки не враховують важливих зауваг та пропонує системний підхід [2, с.14] для дослідження цієї проблеми. Хоча показники міжнародних рейтингів не дозволяють знайти верифікований результат відхилення системи національної безпеки країни, хоча ці показники дозволяють простежити відхилення від вихідної цифри, яку беруть за базисну, а тому є достатніми для відстеження тенденцій (напрямки динаміки зростання) ефективності забезпечення національної безпеки країни, зокрема в порівнянні з показниками країн-сусідів, що дасть змогу простежити ймовірність тенденцій від безпекової ситуації в регіоні.

Тенденції відстежуються впродовж 2014–2017 рр. на основі наступних міжнародних рейтингів: Індекс глобальної продовольчої безпеки (Global Food Security Index), Глобальний індекс миру (Global Peace Index), Індекс глобального тероризму (Global Terrorism Index), Глобальний індекс військової могутності (Global Firepower Index), Індекс нестійких держав (Fragile states index).

Індекс глобальної продовольчої безпеки розроблений дослідним підрозділом The Economist (Economist Intelligence Unit) спільно із компанією DuPont і міжнародними експертами. Вперше вийшов 2012 р. Оцінює основні аспекти фінансової і фізичної доступності продовольства, а також якість та безпеку продуктів харчування, загалом 28 показників у 113 країнах світу (за 2017 р.).

Таблиця 1

Показники Індексу глобальної продовольчої безпеки [3]

Рік	Україна	Польща	РФ	Білорусь	Молдова	Словаччина	Угорщина	Румунія
2017	63	27	41	46	-	34	30	38
2016	63 (з 113)	27	42	46	-	34	30	39
2015	59 (з 109)	28	43	44	-	32	31	45
2014	42	26	40	47	-	31	29	44

Показники чітко вказують на те, що Україна від 2014 р. опустилася на 21 позицію, а той факт, що серед країн-сусідів ми не спостерігаємо таких темпів зниження, свідчить, що ця загроза актуалізована саме для України, і не є регіональною тенденцією. Чітко визначити тенденцію динаміки заважає той факт, що змінилася кількість країн у рейтингу 2015 р. та 2016–2017 рр.

Глобальний індекс миру враховує 23 якісні та кількісні показники: політичну стабільність, загрози тероризму, кількість вбивств, повагу до громадянських свобод, імпорту зброї, доступність зброї, загрозу тероризму, частку військовослужбовців у загальній чисельності населення, а також соціальні протести. Укладається з 2007 р. Інститутом економіки та миру (Сідней).

Розроблений соціологами та економістами з міжнародної групи експертів наукових центрів Австралії та США. Індекс демонструє, як змінюється стан міжнародної безпеки.

Таблиця 2

Показники Глобального індексу миру [4]

Рік	Україна	Польща	РФ	Білорусь	Молдова	Словаччина	Угорщина	Румунія
2017	154	33	151	103	62	26	15	25
2016	156	22	151	106	65	24	19	31
2015	150	19	152	110	70	23	22	26
2014	141	23	152	92	71	19	21	35

Можемо спостерігати наступну тенденцію – після найнижчої позиції 2016 р. Україна поліпшила показники на 2 пункти, тоді як Польща доволі стрімко втратила позиції – 11 пунктів в рейтингу.

Глобальний індекс тероризму оприлюднюється з 2012 р. Інститутом економіки та миру Сіднейського університету на основі бази даних Національного консорціуму вивчення тероризму та антитерористичної політики (National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism) при Університеті штату Меріленд та враховує чотири основні показники: кількість терористичних актів; кількість загиблих; кількість тих, хто постраждав; рівень матеріальних збитків. Чим вище місце країни в рейтингу, тим актуальнішими для неї є вищезазначені загрози.

Таблиця 3

Показники Глобального індексу тероризму [5]

Рік	Україна	Польща	РФ	Білорусь	Молдова	Словаччина	Угорщина	Румунія
2017	17 (з 130 місць)	110	33	128	106	112	98	130
2016	11	130	30	86	129	130	112	130
2015	12	124	23	77	121	124	98	124
2014	51	124	11	53	101	124	116	124

Можна простежити тенденцію різкого погіршення позицій України в рейтингу 2014 р. та поступове повільне покращення позицій 2017 р. в порівнянні з 2016 р.

Глобальний індекс військової могутності оцінює військову міць держав світу. Він базується на понад 50 показниках, зокрема, загальному військовому бюджеті, потенційно доступних людських ресурсах, і обсягах арсеналу обладнання в кожній країні. Індекс характеризує відносну миролюбність країн та регіонів, вимірюючи рівень насильства в країні, злочинності, міжнародні відносини та інші показники.

Таблиця 4

Показники Глобального індексу військової могутності [6]

Рік	Україна	Польща	РФ	Білорусь	Молдова	Словаччина	Угорщина	Румунія
2017	30 (серед 133 країн)	19	2	49	-	74	63	42
2016	30 (серед 126 країн)	18	2	49	-	74	62	43
2015	25 (серед 126 країн)	19	2	45	-	60	59	56
2014	21 (серед 106 країн)	18	2	52		71	61	51

Дані таблиці свідчать, що змінювалася кількість країн, які потрапили до рейтингу, тому складно об'єктивно вивести тенденцію. Але чітко видно, що за даним індексом Україна є третьою, після РФ та Польщі за показниками.

Індекс недієздатних держав розробляється Фондом миру та впливовим журналом «Foreign policy» з 2015 р. Враховує 12 показників, серед них – ефективність апарату безпеки, демографічний тиск, економічну нерівність та її сприйняття, державну легітимність, розлад серед еліт та інші.

Таблиця 5

Показники Індексу недієздатних держав [7]

Рік	Україна	Польща	РФ	Білорусь	Молдова	Словаччина	Угорщина	Румунія
2017	90	151	67	95	98	144	135	136
2016	85	152	65	92	93	144	135	134
2015	84	153	65	87	96	149	139	132

Україна в даному рейтингу належить до нестабільних країн, хоча й спостерігається слабка позитивна динаміка впродовж 2015–2016 рр. Відзначимо, що РФ впродовж останніх трьох років потрапляє до категорії країн з високим рівнем нестабільності та має найнижчі показники серед зазначених країн.

Отже, на основі аналізу місця України в міжнародних безпекових рейтингах за період з 2014 по 2017 рр. можна прослідкувати загальну тенденцію, що після пікового спаду 2014 р. простежується повільна позитивна динаміка впродовж 2016–2017 рр.

Список використаних джерел:

1. Гребінченко О.Ю. Міжнародні рейтинги України як фактор впливу на національну безпеку держави [Текст]: автореф. дис.. канд. політ. наук: 21.01.01 / Гребінченко Олександр Юрійович; Рада національної безпеки і оборони України. Національний ін-т проблем міжнародної безпеки. – Київ, 2008. – 16 с.
2. Качинський А.Б. Індикатори національної безпеки: визначення та застосування їх граничних значень: монографія / А.Б. Качинський. – Київ: НІСД, 2013. – 104 с.
3. Global Food Security Index – Режим доступу: <http://foodsecurityindex.eiu.com>
4. Global Peace Index – Режим доступу: <http://visionofhumanity.org/>
5. Global Terrorism Index – Режим доступу: <http://globalterrorismindex.org/>
6. Global Firepower Index – Режим доступу: <https://www.globalfirepower.com/>
7. Fragile states Index – Режим доступу: <https://www.globalfirepower.com/>

УДК 327(435.9:477)

Сободар Олександр
аспірант,ДУ «Інститут всесвітньої історії НАН України»,
Київ, УкраїнаСТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКО-ЛЮКСЕМБУРЗЬКИХ ВІДНОСИН У
ПЕРШІ РОКИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

За двадцять п'ять років незалежності Україна пройшла довгий шлях у розбудові дипломатичних відносин з країнами Європи та світу. За цей час була сформована широка дипломатична мережа посольств та консульств, були встановлені дипломатичні відносини з більшістю країн світу, розгорнута активна робота в рамках багатьох міжнародних організацій. Характерним є той факт, що наша держава не завжди використовує всі можливості для реалізації власних інтересів. Яскравим прикладом цього є досвід українсько-люксембурзьких відносин.

Ще на початку 1990-х рр., коли розпався комуністичний блок, Люксембург позитивно ставився до розширення ЄС на Схід і поглиблення співробітництва Схід-Захід. Уряд Люксембургу вважав, що ЄС понесе більші політичні й економічні втрати від можливого нерозширення, та закликав держави ЄС до надання допомоги молодим європейським демократіям у їхніх трансформаціях від тоталітарного режиму до демократичного суспільства. За таких умов Україна повинна була активно розвивати відносини з цією країною задля втілення власних євроінтеграційних устремлінь.

Герцогство Люксембург визнало незалежність України 31 грудня 1991 р., а дипломатичні відносини були встановлені 1 липня 1992 р. [4]. Характерною проблемою перших років незалежності була обмежена кількість посольств України та їх висока завантаженість, що вплинуло на українсько-люксембурзькі відносини. Так, на посольство України в Бельгії було покладено завдання вести роботу з країнами Бенілюкс, а також забезпечувати співробітництво з ЄС та НАТО, чий штаб-квартири знаходяться у Брюсселі. За таких обставин дипломатичні відносини об'єктивно розвивалися повільно.

Політичний діалог між Україною та Люксембургом на високому рівні був започаткований 14 червня 1994 р. під час візиту до Люксембургу Президента України Л. М. Кравчука [2]. Відзначимо, що метою поїздки стало підписання